

Pleitnota KLM CO2ZERO

WIKIPEDIA

Klimaatneutraal

✎ ⬇ ☆ ✎

Klimaatneutraal of **CO₂-neutraal** zijn termen die aangeven dat een proces niet bijdraagt aan [klimaatverandering](#). Klimaatcompensatie en CO₂-compensatie zijn termen die aangeven dat voor een organisatie, een (productie)proces of een product, de uitstoot van [broeikasgassen](#), zoals CO₂ of methaan, wordt gecompenseerd. De termen worden door elkaar heen gebruikt.

- ✓ Klimaatneutrale energie
- ✓ Klimaatcompensatie

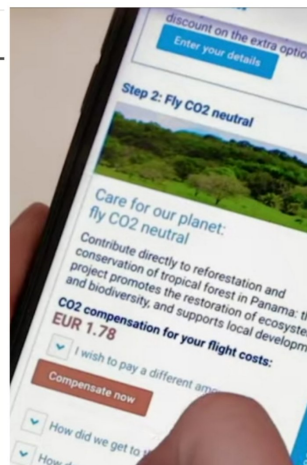

Shell rept voortaan van CO₂-compensatie in plaats van CO₂-neutraal

SHELL REPT VOORTAAN VAN CO₂-COMPENSATIE IN PLAATS VAN CO₂-NEUTRAAL

23 nov. 2021

Op 27 augustus 2021 heeft de Reclame Code Commissie Shell gevraagd om niet langer gebruik te maken van de term CO₂-neutraal in reclameboodschappen voor het compenseren van CO₂ aan de pomp. Shell geeft gehoor aan die oproep en zal de term CO₂-neutraal in deze reclame vervangen door CO₂-compensatie.

Reclame Code Commissie
hoorzitting 17 februari 2022

Eric Stam, namens indieners
Dossier 2021/00553

Beste leden van de Reclame Code Commissie, beste mede-indieners, beste reclame-rebellen, beste leden van de pers, beste overige aanwezigen,

Reclame krijgt vaak niet de aandacht die het verdient. Het beïnvloedt ons denken en ons handelen veelal onbewust, maar we denken er meestal niet al te diep over na. Dat is zonde. Het verdient meer aandacht, filosofische aandacht. De Spaanse filosoof José Ortega y Gasset noemt filosofie de wetenschap van de oppervlakkigheid. Als je filosofeert, haal je onbewuste ideeën, vooronderstellingen en aannames naar boven.¹

Op Twitter was ik met een KLM-piloot in discussie over de betekenis van de term CO₂-neutraal en of, en zo ja in welke zin, er een verschil bestond met de term CO₂-compensatie. Hij stuurde me een linkje.² De beschrijving op Wikipedia is in overeenstemming met wat wij, indieners van deze klacht over diverse uitingen van KLM over CO₂-neutraal of CO2ZERO van KLM, ook zeggen: die termen impliceren voor een argeloze consument en burger de afwezigheid van klimaatschade. Kennelijk zijn ook argeloze piloten vatbaar voor die suggestie.

< Het Parool

Delta Airlines gaat CO₂-neutraal vliegen

Delta Air Lines wordt vanaf maart CO₂-neutraal. De Amerikaanse luchtvaartmaatschappij doet dat door de uitstoot van haar vliegtuigen volledig te compenseren.

ANP 14 februari 2020, 15:43

Deze klacht komt voor KLM niet uit de lucht vallen. Uw Commissie behandelde al eerder een klacht over CO₂-neutraal reizen. KLM en Transavia voerden bij die klacht geen verweer, maar werden door de verweerders wel bestempeld als betrouwbare partijen, waardoor een bourgondische fly & drive het stempel CO₂-neutraal mocht hebben.³ Dit zaak zal in Amstelveen niet onopgemerkt zijn gebleven.

In de reis- en luchtvaartbranche komen claims op CO₂-neutraal vliegen vaker voor. EasyJet, Delta Airlines, Sunweb zijn voorbeelden van bedrijven die zelfs al volledig CO₂-neutraal reizen claimen of hebben geclaimd voor alle passagiers. Zulk ogenschijnlijk fantastisch nieuws haalde vaak de krant. 'Delta Airlines wordt vanaf maart CO₂-neutraal' was

dan bijvoorbeeld te lezen in de krant. Vlak voor de klimaatop in Glasgow maakte een Europese koepelorganisatie voor de luchtvaart reclame om *carbon neutral* te vliegen naar de klimaatop. Allemaal behoorlijk brutaal. Niettemin sloot KLM Holidays zich aan in die rij. Toen berispte uw Commissie Shell voor reclame met "Maak het verschil. Rij CO₂-neutraal."⁴

KLM had dus gewaarschuwd kunnen zijn. Ook door wetenschappelijke artikelen⁵ en rapporten over *carbon offsetting* en communicatie hierover.⁶ Er kan ook zoiets zijn als een eigen morele kompas. Begrijpt men in Amstelveen iets van de kritiek dat slogans als "Be a hero, fly CO2ZERO" en zinnen als "neutraliseer uw impact op het milieu met de CO2ZERO-service" de ernst van de klimaatcrisis bagatelliseren, en een misleidend beeld geven van de mogelijkheden, de beperkingen, de voordelen en de nadelen van *carbon offsetting*?

Er kwam een klacht. Als initiatiefnemer voelde ik me gesterkt door de steun die het kreeg. Tot de ruim tachtig mede-ondertekenaars behoren (klimaat)wetenschappers, een auteur van een boek over drogredenen, een auteur van een boek over de verborgen impact van ons consumeren, enkele politici, communicatieprofessionals, klimaatactivisten en vele bezorgde burgers. Ook de pers had interesse: het tv-programma Kassa besteedde aandacht aan onze klacht in een uitzending eind oktober. Het leverde een mooi en leerzaam item op: [Kassa | Uitzending | 30 oktober 2021 - Kassa -](#)

¹ Uit: *Socrates op Sneakers*, Elke Wiss.

² [Klimaatneutraal - Wikipedia](#)

³ [Volkskrant berispt voor reclame over 'CO2-neutraal' reisje naar Italië - NRC](#)

⁴ [Shell op vingers getikt: reclame voor CO2-neutraal rijden is misleidend | NOS](#)

⁵ [Trustworthy or misleading communication of voluntary carbon offsets in the aviation industry - ScienceDirect](#)

⁶ Zie voor een recent rapport: [CorporateClimateResponsibilityMonitor2022.pdf \(newclimate.org\)](#). Hoofdstuk 4 gaat volledig in op carbon offsetting en claims hieromtrent, p. 36-43

[BNNVARA](#)

De reactie van KLM volgde eind december en eerlijk gezegd was ik verbaasd over dat verweer. KLM gaf geen millimeter toe. De teneur was toch een beetje: 'Ja, maar CO₂-neutraal betekent natuurlijk ook niet echt CO₂-neutraal, maar consumenten die de volledige en genuanceerde uitingen over ons CO2ZERO-programma uitpluizen, snappen dat best. Wat spijtig alleen dat klagers dat niet begrijpen.'

Nee, beste Commissie. Wij trekken hier vandaag een grens. Hier scheiden onze wegen. Het punt dat we steeds hebben gemaakt vanaf het begin is dit: KLM had termen als CO₂-neutraal of CO2ZERO niet hoeven te gebruiken. Dat is een keuze. Laten we niet naïef zijn. KLM is een fossiel bedrijf en fossiele reclame heeft de wereld geen dienst bewezen. Dergelijke termen wordt doelbewust ontworpen, en verdedigd, om het gebruik van fossiele brandstoffen op peil te houden, zelfs aan te jagen en te normaliseren. Zulke termen worden niet gebruikt met als doel om de klimaatgeletterdheid onder de bevolking te vergroten. GroenLinks, de Partij voor de Arbeid en de Partij voor de Dieren stelden hier vorige week nog scherpe Kamervragen over: het gaat hier niet alleen om reclame die invloed heeft op ons als consument, maar ook op ons als burger.⁷ Het beïnvloedt ons collectieve denken over de urgentie van de klimaatcrisis en de klimaatimpact van onze manier van leven. Zelfs politici en beleidsmakers worden erdoor beïnvloed. KLM heeft hier, als grootste luchtvaartmaatschappij actief in Nederland, een grote verantwoordelijkheid. Ieder bedrijf heeft hierin een grote verantwoordelijkheid. Sommige bedrijven schreeuwen inmiddels om strengere kaders en strenger klimaatbeleid.

Als indieners blijven graag dichtbij de wetenschappelijke consensus. Reclame waarin de suggestie wordt gewekt dat *carbon offsetting* klimaatschade kan voorkomen, is misleidend. Gelet op het verweer van KLM bestaat hierover ook geen verschil van mening. KLM erkent met zoveel woorden dat de (netto) uitstoot alleen kan worden verkleind.

We hebben afdoende aangetoond dat CO₂-neutraal, of de inwisselbare term CO2ZERO, een absolute milieuclaim is. We hebben aangetoond dat KLM deze claim gebruikt in diverse uitingen - de ene keer met een meer zelfstandig karakter, de andere keer als een aanklikbare button. We hebben ook aangetoond dat andere uitingen van KLM deze claims niet zozeer nuanceren, maar hiermee tegenstrijdig zijn. En vooral hebben we gezien, in beide schriftelijke reacties, dat KLM worstelt met de klacht. 'Nee, bij ons is CO₂-neutraal geen absolute milieuclaim. Nee, onze reclame is niet in strijd met artikel 2 en 3 van de MRC, maar ja, bepaalde uitingen hebben we toch alvast aangepast.' Waarom eigenlijk? Hoe denkt men bij KLM over recente rapporten met richtlijnen voor verantwoorde claims over *carbon offsetting*, recente uitspraken van uw Commissie of de nieuwe vuistregels van ACM die een bedrijf dwingen om concreet en feitelijk te zijn? In de vragenronde zouden we het interessant vinden om daarover nog een antwoord te krijgen van KLM. We gaan ook graag in op de kritiek van KLM dat wij de werking van het CO2ZERO-programma onvoldoende snappen.⁸

Uw Commissie kan het bedrijf aanbevelen niet meer op dergelijke wijze reclame te maken, door deze uitingen van KLM als misleidend aan te merken. We verzoeken u dat ook te doen. In de huidige klimaatcrisis is de aanpak van dergelijke fossiele misleiding van groot belang. Samen krijgen we fossiele misleiding onder controle.

Wij danken u voor de aandacht en zijn beschikbaar voor vragen tijdens de behandeling.

⁷ [Suzanne Kröger](#) ❤️ op Twitter: "De misleidende fossiele reclames van Shell of KLM ondermijnen het klimaatbeleid. Bedrijven doen alsof ze goed bezig zijn en de klimaatimpact van hun producten onder controle is, terwijl ze doorgaan met vervuilen Samen met PvdD en PvdA kamervragen aan de minister voor Klimaat. 📍 <https://t.co/OffP7SLZ1N>" / Twitter

⁸ [De vraag naar duurzame zakenreizen groeit - Zakenreis | Nieuws voor zakenreisbranche & reiziger](#)